

ЗАПИСИ

од книжевници врз ракописите кои биле дел од ракописниот фонд на Марковиот манастир^[1]

1. **ПРОЛОГ за месеците септември-ноември**, Станислав Лесновски и дијак Драјо Софија, НБ бр. 24/1923 (М. Стојанов – Х. Кодов, Опис III бр.1039).

Иванов 1931, 125.

Стојанов, Кодов, 1964, 246-252.

До zde писа грѣши Драико дї акъ: . ѿ zde почехъ Станиславъ дї акъ: .

Запис на корица: Въ ꙗꙗ ꙗ ꙗ ꙗ (7176-1668) тѡгѡа въѣ воиска Малти. сїа кнїга глѣмы паныарнїкъ ѿ Маркѡвѣ манастирь сїа книга глѣмы панаѣнїѣ ѿ Маѣкова манастира храма сѣгаго Димитрїа мирѡточиваго ва рецѣ Свчницѣ писа грешни Филотеи.

Л 16-2а, запис од Кирил Пејчинович од 1809 година: Оваа книга житїе г. мѣца писана оу Марковѣ мнѣтрѣ, ка се писала. ꙗ. б.(320), а ка се повезала ꙗꙗ (140). године, сиречѣ повезана во лѣто ꙗ.ꙗ.ꙗ.ꙗ (7181-1673). гѣ повезелъ скопскїи митрополитѣ Февдосїи, не со плаѣанѣ, но со свою рѣкѣ за свои поменѣ и родителемѣ его. оумоленѣ вистѣ ѿ Филодеа игѣмена Марковаго мнѣстра на вбратенїе листа сегѡ вбращеци и рѣкописанїе егѡ. Сїе писахѣ азѣ недостоинни и хѣмень тогожѣ мнѣтра беше вбелело пот(п)исать владикинѣ за тоа обновихѣ да не се заборава трѣдѣ поко(и)номѣ митрополитѣ скопскомѣ кѡр Яндима во дни мелюна Яливегѣ Ибраимѣ бега во лето ꙗꙗꙗ (1809).

2. **АПОСТОЛ**, записи: еромонах Варлаам во 1362 г; Запис од 1812 година, Софија, НБ, бр. 52, Цонев I 88, Цонев, Опис I, 1910, 68.
Иванов 1931, 125.

Запис од еромонах Варлаам, л. 366 на последниот лист, сосема избледен, пишуван со црвено мастило: Сїи апѣль съписа се въ днїи вѣроднаго цѣра Оуроша кѣда... краљ... х... многгрѣшнїимѣ еромонахомѣ Варлаамомѣ въ лѣтѣ ꙗꙗ ѿ ѿ ()

Л. 193 б.: Сїе книга ѿ Марковѣ манастирь ова дете цо п(о)тѣписа беше ѿ 38во(в)це го викаѣ Ялеѣа това дете пописа писмо таке да се знаестѣ (1812).

3. **ПРОЛОГ за декември-февруари**, Радослав Скопчик
Загреб, ХАЗУ III б 19; Москва,
Моѣин 1955, 175-178.

160 а, Радослав Скопчик: Се тие послоушанїе испљни се ѡ гнѣ митрополите кѡр Никодимѣ. Многгрѣшни дїнакѣ Радославѣ Скопчикѣ писахѣ трик мѣсеце. Въ лѣто .ꙗ.ѡ.ѡї индиктиѡн .ї. (6878-1370)

4. **ПРОЛОГ за март-август**, дијак Никола
Москва, Историски музеј – Хлудова збирка бр. 188
Стојановиѣ, Записи I, бр.129, 44, Записи V, бр.8981
Николова, Йовчева, Попова, Тасева 1999, 72.

Л. 282 а, дијак Никола: Глава съвършителю Х^соу цроу а^мн. Писа грѣшнии Никола дигакъ въ лѣ^т с. ѿ. ѿ. ѿ. (1370)

Гію книжица ѿ монастырь Марковъ, глаголеми тривдъ велики постъ чита се. 1808. Трпко.

5. **ИЗБОРЕН чети-минеј**, Маниша, Доброслав и трет анонимен
Москва, Историски музеј – Хлудова збирка, бр. 195

Иванов 1931, 119.

Николова, Йовчева, Попова, Тасева 1999, 84.

Л. б.: **Ѓ** Гїи мои **І**у Х^се с^не в^жїи ч^лколюбче помїлоуци и м^н грѣшнаг^о Манишоу.

Л. 347б: Простите же грѣшнааго Добросла^в дїака, пи^вшаго честь нѣкоу ѿ сие книги. ѿ к^ѣ іаноуарїа м^ѣца. до всаго д^не маїа м^ѣца. а ва^с б^ѣ да прости. Нїа и пр^ѣно и въ бесконьчнии вѣк^ѣ аминь.

Л 342 б: Знано в^сди вамъ в читателїе сиа книга в^сретае са оу Скопска нахїа во мн^ѣтръ Марковъ с^таго Димитрїа да не дерзнетъ некїи злїи ч^лб да ѿ оукраднетъ. такоже нецїи сотворїша во сии мн^ѣтръ кон книг^ѣ 8зе кон моци 8зе и уста мн^ѣтръ едино зданїе во време митрополита Захарїа то висть обаче не добро сотворїше за севѣ имать с^дв^ѣ в^жїи аще не нїѣ м^счат са то во в^сд^ѣцїи вѣк^ѣ аще оумроша безъ показнїа горе имъ горе горе, горе и ч^лк^ѣ аще и ѿ нїѣ паки сотворїтъ некїи подобне первїмъ 1792.

6. **ЗБОРНИК со панегирични состави и покајанија**

Белград, САНУ, бр. 21

Стојановић 1901, оп. бр. 90, 73.

Запис на последната корица од ракописот од Филотеј, можниот пишувач на ракописот: Сиа книга глаголеми в пока(а)ни грѣховъ храма светаго Димитрїа мироточиваго, писа грешни Филотеи ѿ монастырь Марковъ.

7. **МИНЕЈ за август**, пишува Миливој 1420

Белград, НБ (Стара збирка) 1330, Св.М. 64

Матић 1952, 18.

Стојановић, Записи, IV, 1986, бр. 6113, 6114, 6115, 6116, 6117, с.24-25

Гла^в съвършителю боу в в^ѣ аминь: . Гїи б^ѣ нашъ иже Петрови и боудницы, слъзами грѣхъ вставакн. и митара познавша свога прѣгрѣшенїа вправдавъ. Да милѣк^ѣ калогериц^ѣ Елисавед^ѣ, въ сии вѣк^ѣ и въ боу^ѣши. понеже творааше добраа дѣлаа и б^лгаа и многымъ б^лги^м приобъци се. за не пишеть ицен обрѣще т^ѣкоуцоу се ѿврзоу^ѣ. великоу во кротость имек. Пишетъ во се. б^лженны плачюще и тако ты оутешет се. б^лженны мл^чтиви како ти помилованы боудътъ. Да изволить г^ѣ б^ѣ ею на страшноу и нелицемерноу соудищ^ѣ. Вгда хоште^м назы прѣсдтати да дѣснїе страни ... и^м проч^ѣтаа б^ѣомти да ю помил^ѣк^ѣ.

Иписаныхъ оу сию кнѣгоу с^тыихъ слоужьбами да ю помилоую. И кто прочте рци б^ѣ да ю прости въ вѣкы аминь. Б^ѣ да прости калогериц^ѣ др^ѣю Елисавед^ѣ, понеже великымъ и с^тымъ образ^м Марина нарицает се. въ боу^ѣши вѣк^ѣ аминь да к в^лвена ѿ. тїи с^тихъ ѿц^ѣ иже соу^ѣ въ Никеи. Одѣла во нагот^ѣ стоуднаго тѣла можего и кто прочте рци. Б^ѣ да ю прости. Б^ѣ да прости Калиноу коа приношааше овоцїа

вса бл҃гаа на снѣдѣніе намъ и многаци бо ни оупокои винѡм да ю помилѡе г҃ь бѣ и прчстаа бѣгомѣти и стѣи ѡцѣ Николак и кто прочте рци бѣ да ю помилѡе. ѡцѣи и братїе понеж не писа дѣхъ стѣи нѣ роука вѣрѣннаа да кѣда боудѣ срока недостаалкна или слово исправляюще поите. Я мене бл҃в҃агите.

Почини оубоги Ми^авою ѡ великаго троудѣ писа се сіа книга въ лѣтѣ 5.ц.кѣ ѿ (6928-1420)

Бѣ да прости и поимилѡе кал^огерицѣ Ѳеѡ^асію въ сї вѣкѣти и въ бѣ^аци понеж^ж желаше ап^льско житие и приношааше на снѣднаа бл҃гаа и стешаше ни понеж^ж великиме трѣдѣ постиже въ дѣнь пишѣки ѡна же ме напои вина ѡчи ми се исправише а рѣцѣ ѡкрѣписта и кто прочте рци да ю бѣ прости въ вѣки ами^н прсте ами^н а ва^с бѣг:

Л. 182 б, од сопственикот поп Љубан: Си мїнеї попа кѡ^р щубана. За р. ѿ ѿї (115). коуп е оу свиница. оу Димитра. Прости бѣ добро творещѣ и любещи^х х҃а пописа.

9. **ИЛОВАЧКА крмчија** (1262 г.), запис од времето на нејзиниот престој во Марков манастир, на л. 399 б од раката на игуменот на манастирот – Кирил Пејчиновиќ од 27. 12. 1807 година.

Загреб, ХАЗУ, III с 9 - Михановиќ 26

Moštin, 1955, 54.

Преписахъ сїе азъ непотребни рабъ во іеромонасѣхъ Курїлѣ и недостойї игѣмень Марковагѡ манастира светомѡ Димитрію. Тетоецѣ. Писахъ сїе во лето .1807 декемвриа .13 денѣ (27. 12. 1807). при митрополита кѡр Андима во игемство Яли-бегово време. И во то време воиски имаше по свеки вилаеть меѣи ѡ себе и на Серби навише.

12. **СЛУЖЕБЕН МИНЕЈ за декември** од трета четвртина на XIV век,

Москва, Историски музеј, Хлудова збирка бр. 147

Запис на л. 150 б од 1799 година, што го оставил игуменот Хрисант, еромонах, а во кој соопштува за поставувањето на митрополитот Антим во Скопската митрополија од страна на Цариградскиот синод.

Стојановић, Записи, II, бр. 3795, с.315, бр.3793, с. 324.

М. Георгиевски, 1979, 84.

Николова, Йовчева, Попова, Тасева 1999, 38.

Во лѣтѡ ѡ воплощенїа вѣїа .1799 : (1799) правителствѡющихъ сїнѡдѣ иже во Цариградѣ послаша митрополита во Скопїи, именемъ гдѣинѣ Андимѣ и бѣ искѡсенѣ во писанїе ѡбаче бѣ сѣло сребролюбецѣ ѡ сребролюбїа своегѡ номоканѡнѣ не држаше сїмѡнїа вацїше бѣ в него мнѣтии не ѡадаше ни же цркви, ни же сирѡтѣ ни же вдовицѣ ни же милостиню даваше во марковѣ мнѣтрѣ вѣхъ азъ смиренїи игѣмень Хрїсандѣ іеромонахѣ ѡбаче сѣлѡ во ницетѣ пребивахѣ оранїе манастирско еже во варвара митрополитѣ држаше и еше дрѣги: ѿ грош ѡ мнѣтрѣ ми земаше. писахъ сїе своєю рѣкою азъ Хрїсѣ: іерѡмѡнѣхъ : во лѣтѡ ѡ Хрѣста бѣга: 1799: ;;

На л. 150 а, запис-автограф од раката на Кирил еромонах Пејчинович, потпишан во 1802 година

Во лѣтѡ ѡ воплощенїа гдѣ бѣга и спаса нашегѡ Іса Хрѣта: 1802; ѡврѣтохъ сѡ азъ игѣмень, грѣшныи во іеромонасѣхъ Курїлѣ ѡбаче сѣлѡ во лѣности ижди^х свое житїе окаянїи, ово тѣсноти ради ово ѡ насилїе владѣющихъ ѡво невѣрѣженїа ради своегѡ, но молю васъ братїа прочитающихъ сїе рците бѣже

шпрости раба своего аминь. Кирилль іеромонахъ.

13. **ТИПИК**, последна четвртина на XIV век,
Москва, Историски музеј, Хлудова збирка 122
Николова, Йовчева, Попова, Тасева 1999, 65.

Запис на л. 114 а од 1840 г за доградби на храмот:

Знанъ боуди азъ недостъни игъмень Герасимъ. вочъкъ (...) ѿ река селъ нъвица придохъ оу Марковъ
монастѣрь. храмъ сѣи: Дѣмитрѣа и направъхъ тремотъ на манастиротъ сиречь артѣката. своимъ трѣдомъ
со помощъ бжѣиѣ каменетъ ги донесохъ ѿ Кѣмановъ село Макрешъ за вси на памать. и многѣ
пострадахъ ѿ тѣрци. зарадъ манастѣроу сѣю го направъхъ и се моламъ да мѣ речеть бжѣ да го прѣстѣ. се
совршѣ артѣката 1840 октоврѣа 26 день.

15. **Посен триод**, од XV век,
Белград, НБ (Стара збирка), бр. 1219, Св. М. 126.
Матић 1952, 31.

Запис на корица: Марковъ манастирь храмъ с(вет)и Дѣмитрѣе. Многогрѣшни въ дигаце Михаилъ
рѣкою ꙗѣ ѿмѣз. (1747)

Запис на л. 16 а: Писа многорешни ва дигаце Михаилъ ва Марковъ манастирѣ 8 8;ик ѿ ꙗѣ (!) лета.
Лето г(о)с(по)дне ꙗѣ ѿмѣз. (1747)

[1] Нумерацијата одговара на прегледот даден во поглавјето за манастирот како книжевен центар.